

COVID19 & διακοπή αγωγής / Ελληνικά δεδομένα

Correspondence

Treatment adherence of patients with systemic rheumatic diseases in COVID-19 pandemic **FREE**

George E Fragoulis, Gerasimos Evangelatos, Aikaterini Arida, Vasiliki-Kalliopi Bourmia, Kalliopi Fragiadaki, Anastasios Karamanakos, Evrydiki Kravvariti, Katerina Laskari, Stylianos Panopoulos, Maria Pappa, Maria G Tektonidou, Petros P Sfikakis

Μετά από τηλεφωνική επικοινωνία με 500 ασθενείς με ρευματικά νοσήματα από ένα ρευματολογικό τμήμα:

- με φλεγμονώδη αρθρίτιδα: 52.4%, CTD: 33% (*SEL*: 16%, σκληρόδερμα: 11%, ΑΦΣ 3.6%, σύνδρομο Sjogren: 1.2%, ρευματική πολυμυαλγία: 1.2%), αγγειίτιδα: 9.4%, αυτό-φλεγμονώδη νοσήματα: 5.2%
- 46.6% υπό γλυκοκορτικοειδή, 73.4% υπό cDMARDs, 6.8% υπό tsDMARDs, 43.8% υπό bDMARDs

διαπιστώθηκε ότι :

- σε 11/500 ασθενείς (**2.2%**, οι 9 υπό βιολογικό) έγινε **διακοπή της θεραπείας λόγω φόβου** για την ανοσοκαταστολή
- σε 19 ασθενείς (**3.8%**) έγινε διακοπή αγωγής λόγω έλλειψης του φαρμάκου (σε 7/19 η αγωγή ήταν hydroxychloroquine)
- σε 13/500 ασθενείς (**2.6%**) και σε 30/500 (6.0%) έγινε διακοπή αγωγής λόγω αντίστοιχα αναπνευστικής λοίμωξης ή άλλης αιτίας (πχ ανεπιθύμητες δράσεις)
- σε 124 ασθενείς (24.8%) δόθηκε οδηγία για πιθανή τροποποίηση της αγωγής

Συμπτώματα λοίμωξης από COVID19 αναφέρθηκαν σε 39 ασθενείς, σε 2 έγινε έλεγχος και απέβει αρνητικός.

Για τους περισσότερους ασθενείς (66%) η **νόσος παρέμεινε σταθερή** κατά τη διάρκεια της πανδημίας, σε 18,8% αναφέρθηκε βελτίωση και σε 15,4% επιδείνωση. Συνολικά φάνηκε ότι η διακοπή αγωγής για οποιονδήποτε λόγο (φόβος, έλλειψη φαρμάκου κα) δεν σχετίστηκε με επιδείνωση νόσου.

Fragoulis GE, Evangelatos G, Arida A, et al. Treatment adherence of patients with systemic rheumatic diseases in COVID-19 pandemic. *Annals of the Rheumatic Diseases* Published Online First: **31 May 2020**. doi: 10.1136/annrheumdis-2020-217935

[ΤΟ ΠΛΗΡΕΣ ΑΡΘΡΟ ΕΛΕΥΘΕΡΑ](#)

Το κείμενο αποτελεί βιβλιογραφική ενημέρωση της ΕΡΕ-ΕΠΕΡΕ και όχι απαραίτητα σύσταση για την καθημέρα κλινική πράξη
Αποτελεί επίσης εύρημα **ΜΙΑΣ ΜΟΝΟ εργασίας** και όχι υποχρεωτικά θέμα κατασταλαγμένης γνώσης
Αποτελεί τέλος ελεύθερη μετάφραση της περίληψης της δημοσιευμένης μελέτης και δεν περιέχει στοιχεία από το πλήρες άρθρο